

اهمیت هدایت تحصیلی

امروزه جمعیت بیشتری از افراد علاقه مند به ادامه تحصیل در سطوح مختلف هستند، با در نظر گرفتن این با در نظر گرفتن این مسأله که تحصیل در هر رشته ای به طور مستقیم یا غیر مستقیم بر سطح رضایت مندی از زندگی، شغل و سلامت روان اثر گذار است باید در انتخاب رشته تحصیلی دقت کرد. از آنجایی که انتخاب در دوران دبیرستان مقدمه انتخاب رشته دانشگاه و انتخاب شغل است، اهمیت ویژه ای دارد، باید رشته ای را برگزید که با ویژگی های شخصیتی و روحی فرد مطابقت داشته باشد، به علاوه آینده شغلی، درآمد، رضایت و آرامش فرد را نیز تأمین کند.

بر کسی پوشیده نیست که تفکر غلط تحصیلی صرفاً به منظور ورود به دانشگاه و دریافت مدرک بدون در نظر گرفتن مؤلفه های استعداد، رغبت و توانمندی اثرات مخرب فراوانی بر جامعه ما گذاشته است. بسیاری از کارشناسان معتقدند بیکاری جوانان به دلیل تعداد بالای تحصیل کرده هایی است که فاقد مهارت کافی هستند همچنین عدم هماهنگی رشته تحصیلی و شغل باعث بهره وری در کار و اتلاف زمان و هزینه می شود.

در سال های اخیر کارشناسان تعلیم تربیت به این نتیجه رسیده اند که به کمک هدایت تحصیلی مانع از هدر رفتن استعدادهای علاقه و رغبت دانش آموزان شوند تا از این طریق به صورت کیفی و کمی باعث رشد و شکوفایی دانش آموزان و همچنین توسعه همه جانبه کشور شوند.

هدایت تحصیلی فرایند ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی به دانش آموزان است تا با استعدادها، علایق، توانایی ها و ویژگی های شخصیتی خود آشنا شوند و رشته های تحصیلی، حرفه ها و مشاغل مورد نیاز جامعه را بشناسند. به این ترتیب می توانند آگاهانه رشته تحصیلی مناسب خود را انتخاب کنند. هدایت تحصیلی یک مرحله یا فعالیت محدود و مقطعی نیست بلکه فریندی است که با مشارکت خود دانش آموز مدرسه، رسانه و خانواده صورت می گیرد.

هدف از هدایت تحصیلی انتخاب مناسب ترین شاخه و رشته تحصیلی برای دانش آموز است.

در این مسیر باید به موارد زیر توجه کرد:

- شناخت استعدادهای دانش آموزان
- شناخت علائق دانش آموزان
- شناخت امکانات موجود در منطقه و کشور
- شناخت نیازهای فعلی و آینده کشور

انتخاب تحت تأثیر عوامل مختلفی است که به طور کلی دو دسته اند:

عوامل درونی یا فرد: هوش و استعداد، علاقه و رغبت، شرایط بدنی، جنسیت، اعتقادات، تجربیات فردی، ویژگی های شخصیتی، اهداف و انگیزه ها، خودباوری و استقلال، توانایی ها و مهارت ها

عوامل بیرونی یا محیطی: خانواده، گروه همسالان، رسانه ها، محیط آموزشی، شرایط اقتصادی، موقعیت جغرافیایی، نحوه ورود به آموزش عالی، ظرفیت پذیرش دانشگاه ها، افراد اثرگذار در زندگی فرد، بازار کار.

عواملی نیز بر انتخاب اشتباه رشته تحصیلی در پایه نهم مؤثرند - **تأکید والدین بر رشته:** اینگونه اصرارها باعث می شود مه دانش آموز بر یک رشته و شغل خاص متمرکز شود و از بررسی به رشته ها و مشاغل دیگر بازماند. بعضاً شاهد والدینی هستیم که علاقه مندند آرزوها و تمایلات دست نیافته خود را در فرزندانشان به ثمر برسانند در این صورت نادیده گرفتن استعدادها و توانمندی های فرزندشان باعث انتخاب غلط رشته و از بین رفتن خلاقیت، انگیزه و رشد فرزندشان می شوند.

- **توجه و تصمیم گیری براساس باورهای غلط درباره ی بعضی رشته ها و مشاغل:** متأسفانه بسیاری از دانش آموزان تحت تأثیر افکار و تلقینات اشتباه اطرافیان رشته ای را انتخاب می کنند که هیچگونه هماهنگی با ویژگی های شخصیتی آن ها و در نهایت موفقیتی در آن رشته کسب نخواهد کرد.

- **تأکید و تمرکز بر دروسی که دانش آموز در آن ها ضعیف یا قوی هستند.**

گاهی دانش آموزان به صرف این که مثلاً در درسی نمرات خوبی گرفته اند، بدون در نظر گرفتن عوامل مؤثر دیگر جذب رشته ی مربوط می شوند و پس از ورود به آن رشته متوجه می شوند که علاقه چندان ندارند و یا مشاغل مربوط به آن رشته سختی به آن ها ندارد.

مشکلات عاطفی و خانوادگی: فشار ناشی از درگیری های خانوادگی در روحیه دانش آموزان اثر منفی داشته و چنین انتخاب مهم و سرنوشت سازی اهمیت خود را از دست می دهد و نهایتاً منجر به انتخاب و تصمیم گیری غلط می شود.

- **تأثیرپذیری از دوستان صمیمی:** از دیگر اشتباهات رایج در انتخاب رشته این است که دانش آموزان با ندیده گرفتن ویژگی های فردی و تحصیلی خود با پیروی از دوستان خود رشته ای غلط را انتخاب می کنند.

مشاوره با افراد غیر متخصص: مشورت کردن با افرادی که سررشته ای از مسائل مربوط به انتخاب رشته ندارند قطعاً عواقب بدی به دنبال دارد.

اجرای طرح هدایت تحصیلی در تصمیم گیری براساس عملکرد تحصیلی و استعداد و با کمک مشاوره و نظر خانواده نقطه شروعی است برای جلوگیری از انتخاب نادرست رشته تحصیلی و در نتیجه افت تحصیلی و شکوفان نشدن استعدادها.

همچنین از این روش بین رشته های نظری و فنی حرفه ای تعادل و توازن برقرار می شود. از طرفی با اجرای هدایت تحصیلی آگاهی دانش آموزان و خانواده ها از رشته ها و مشاغل افزایش یافته و نگرش و انتظارات آن ها نسبت به هدف تحصیلی معقول تر و منطقی تر خواهد شد.

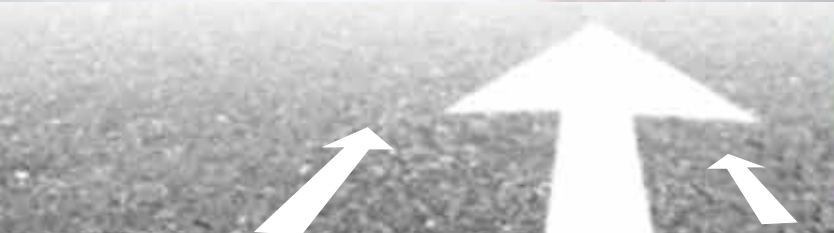
حقوق

مهندسی

باستان شناسی

؟

پزشکی

هدایت تحصیلی درست بدون تردید نقش بسزایی در آینده تحصیلی و شغلی فرد دارد. انتخاب درست باعث موفقیت تحصیلی، رضایت شغلی، پیشرفت در کار، کسب درآمد، لذت و رضایت از زندگی و موفقیت های اجتماعی می شود.

نباید فراموش کرد که مسئولیت اصلی انتخاب رشته بر عهده خود دانش آموز است، مشاور، والدین، معلمان و سایر افراد نقش راهنما دارند. بنابراین بهتر است با افزایش آگاهی و جمع آوری اطلاعات هر چه بیشتر در شناخت از خود و رشته های تحصیلی و انتخاب مسیر دقت کرده تا از تغییر رشته جلوگیری شود.

نگارش: سهیلا دینی - کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی